

Мета: продовжити формування поняття «гори»; ознайомити учнів з характерними особливостями Карпат: географічним положенням, кліматом, рослинним і тваринним світом, корисними копалинами, працею людей; розвивати мислення, спостережливість, уяву, увагу, правильні уявлення про навколишній світ; виховувати любов до Батьківщини, бережливе ставлення до природи.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ОПОРНИХ ЗНАНЬ (див. додатковий матеріал до уроку на с. 3)

III. ПОВІДОМЛЕННЯ ТЕМИ І МЕТИ УРОКУ

— Сьогодні на уроці ви дізнаєтеся про гори Карпати.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Робота за картою

- Розгляньте карту природних зон України.
- Які природні зони України ви знаєте?
- У якій частині України розташовані Карпатські гори? (У західній)
- Яка найвища точка Карпат? (Говерла)

2. Розповідь учителя про Карпати

— В Україні є гори Карпати і Кримські гори.

Українські Карпати знаходяться на заході України. Вони простягаються смугами з північного заходу на південний схід завдовжки понад 270 км, завширшки 100–110 км. Це середньо-високі гори, які мають плавні контури хребтів, округлені вершини. Найбільшу висоту має гора Говерла (2061 м). Тут багато санаторно-курортних комплексів, оскільки чисте повітря і цілющі води сприяють оздоровленню людей. У Карпатах ростуть такі рослини: едельвейс альпійський, дріада восьмипелюсткова, айстра альпійська; мешкають такі тварини: тритони карпатський і альпійський, саламандра плямиста, трав'яна жаба, квакша звичайна, ящірка прудка, ящірка зелена, вуж звичайний і водяний, гадюка звичайна; дятел, припугель, біловолий і кам'яний дрозд, горихвістка чорна, лелека чорний, орел карлик, беркут, тетерев, рябчик, олень благородний, білка, бабак альпійський, бурозубка, дикий кабан, вовк, ведмідь, кутора велика, летючі миші. У ріках Українських Карпат багато окупів звичайних, лящів, щук, верховодок.

3. Робота за підручником (с. 146–151)

Вправа «Мікрофон»

Учні відповідають на запитання на с. 146.

- Розкажіть за малюнком 127 про Карпати.
- Яка найвища вершина Українських Карпат?
- Яка її висота?
- Які погодні умови у Карпатах?
- Які річки беруть свій початок у Карпатах?
- Розкажіть за малюнком 128, що ви про них дізналися.
- Які озера Карпат вам відомі?
- Розкажіть за малюнком 130, які рослини поширені у Карпатах.
- Як називаються гірські луки у Карпатах?
- Які рідкісні рослини Карпат ви знаєте?

- Яких тварин Карпат ви знаєте?
- Розкажіть за малюнками 131–132, які з них рідкісні.
- Як люди використовують природу Карпат?
- Розкажіть, про що ви прочитали у «Бібліотечці природодослідника».
- Прочитайте і запам'ятайте висновки на с. 151.
- Якими словами ви збагатили на уроці свій словник?

4. Фізкультхвилинка

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ Й СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

1. Бліцвікторина «Карпати»

- У якій частині України розташовані Карпати?
- Яка найвища вершина Карпат? Яка її висота? (*Говерла, 2061 м*)
- Які річки беруть початок у Карпатах? (*Дністер, Прут*)
- Рідка корисна копалина чорного кольору, використовується як паливо, добувають у Карпатах. (*Нафта*)
- Як називається карпатська ялинка? (*Смерека*)
- Хвойний кущ, з деревини якого виготовляють олівці. (*Ялівець*)
- У якого дерева, що росте в Карпатах, м'які голчасті листочки? (*Ялиця*)
- Назвіть заповідники Карпат. (*Карпатський, Горгани*)
- Будівельний матеріал, який добувають у Закарпатті. (*Сосна*)
- Риба, поширена в річках Карпатських гір. (*Форель*)
- Озеро в Карпатах. (*Синевир*)
- Розвинута галузь у Карпатах. (*Вівчарство*)
- Пасовища у Карпатських горах. (*Полонини*)

2. Гра «П'ять речень»

Учні в п'яти реченнях формулюють засвоєні на уроці знання.

VI. ПІДБИТТЯ ПІДСУМКІВ. РЕФЛЕКСІЯ

- Де на території України знаходяться Карпатські гори?
- Які за висотою ці гори: високі, низькі, середні?
- Які рослини ростуть у Карпатах? (*Бук, ялиця, едельвейс, сон-трава*)
- Які тварини зустрічаються в Карпатах? (*Білка, олень благородний, дятел, вовк, лисиця*)
- Чим займається населення у гірській місцевості і на рівнинних ділянках? (*Вівчарством, землеробством; створено санаторії, курорти, будинки відпочинку; розвинута деревообробна промисловість.*)
- Чому Карпати називають «лісистими» і «зеленими»? (*Тому що в цих горах багато лісів.*)
- Чому тут побудовано багато санаторіїв, будинків відпочинку? (*Гірське повітря, клімат лікувальний, корисний для здоров'я*)
- Назвіть корисні копалини, які добувають у Карпатах. (*Нафта, газ, буре вугілля, ртуть, мармур*)

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Підручник (с. 146–151).

1. Відповіді на запитання для повторення з рубрики «Перевір себе» (с. 146)**2. Гра «Так чи ні?»**

- Чим далі на північ від зони мішаних лісів, тим більше з'являється безлісних ділянок. Так чи ні?
- Рівнинні безлісі простори називаються степами. Так чи ні?
- У степовій зоні коротке, холодне, дощове літо. Так чи ні?
- У зоні степів дуже багато дерев. Так чи ні?
- Тюльпани і півники цвітуть у степу влітку. Так чи ні?
- У степу часто зустрічається дрохва — один з найбільших птахів нашої країни. Так чи ні?

3. Вікторина «Форми земної поверхні»

- Ділянка земної поверхні, високо піднята над рівниною. (*Гора*)
 - Невеликі підвищення на рівнинах. (*Горби*)
 - Нижня частина гори. (*Підніжжя*)
 - Верхня частина гори. (*Вершина*)
 - Великі заглибини з крутими схилами. (*Яри*)
- Які ще гори є на території України?